

KRONIKA

Umrl je dr. Vladimir Leban

Tedaj, pred štirimi leti je prišlo tako iznenada, da se nismo niti zavedli, da gre zares. Naš tovariš Leban je bil vendar pojem zdravega, vedrega, veselega človeka, živel je s narodo in bil je prijeten, nevsiljiv prijatelj. Nenadno ga je načela huda bolezen in tri leta smo ga čakali, upali in se bali. Čeprav za življenja ni bil navajen podlegati, je bila tokrat smrt močnejša, zmagala ga je decembra 1976. Z njim smo geografi izgubili znanstvenega, poljudnoznanstvenega in pedagoškega pisca, odličnega učitelja in dolgoletnega društvenega delavca; nas, njegove sodelavce je zapustil dober tovariš in družabnik. Bil je enostavnega in sprejemljivega značaja, dobronameren, ni imel sovražnikov, zato smo se težko poslovili od njega. Ljubil je predmet in mlade ljudi, ki jim je predaval, zato ga pogrešamo, zato se ga spominjamo s hvaležnostjo.

Rodil se je 16. marca 1912 v Trstu, pozneje pa je živel do mature v Celju. V Ljubljani je študiral geografijo in zgodovino, diplomiral je tik pred vojno (1941). Zavednemu Slovencu in Jugoslovanu vojni časi niso prizanesli. Bil je preseljen na delo v Avstrijo, osvoboditev je dočakal kot delavec pri regulaciji Mure. V času obnove je bil povsod, kjer je lahko koristil. Ljudje v Pomurju, s katerimi je delil vojne težave in pripadnost osvobodilnemu gibanju, so ga imeli kar za svojega. Učil je na ljutomerski nižji gimnaziji, pomagal pri organizaciji šolstva, bil je hkrati tajnik občine, upravljal je narodno imovino in morda še kaj. Že leta 1946 pa je zapustil Ljutomer, ko je prevzel vodstvo novega Zemljepisnega muzeja Slovenije, hkrati je predaval na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Od leta 1962 do smrti je bil redno zaposlen kot univ. učitelj na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

Kulturen in široko izobražen kakor je Leban bil, se tudi v geografiji ni zapiral v ozko usmerjeno geografsko tematiko. Za njegovo delo je značilna mnogostranost. Res je, da je najčehče posegal v družbenogeografsko področje, vendar so bila zelo zanimiva tudi njegova predavanja o prirodnogeografskih značilnosti Jugoslavije. Svojevsebeno mu je bilo to, da je predvsem iskal nenačeto delo in problematiko, tako, ki ji ni našel dovolj vzorov in metodologije. Ko je prof. Melik ustanovil zemljepisni muzej Slovenije, mu je bil Leban prvi upravnik in pionirsko ga je 16 let soustvarjal in ustvarjal tudi po svoji zamisli. Pri delu mu je pomagal njegov poseben smisel za arhive in druge historične vire ter odnos do historične kartografije in muzeologije. Zato je stari kartografiji posvetil nekaj krajših del, pa tudi njegovi regionalnogeografski orisi so pogosto zanimivi, ker so upoštevali stare vire. Njegovo osrednje zanimanje: migracije prebivalstva na Slovenskem s posebnim ozirom na proke, potrjuje to smer, saj pri tej študiji je moral uporabljati najstarejše originalno gradivo, kot so razne kronike, matične knjige in popisnice, da je ugotavljal vplive različnih geografskih pogojev na oblike, smeri in moč medregionalnih ženitvenih migracij v preteklosti. To je tudi bila njegova doktorska disertacija (1964). Naslednji dve tematiki,

ki se jima je v zadnjih letih posvetil, sta bili podobnega značaja, to sta bili: geografska problematika naselij-taborov na Slovenskem in problem slovenskih geografskih imen. Žal del ni končal. Za svoj predmet »Jugoslavijo« je pisal tudi učbenike za srednje šole, ob katerih so se skozi dve desetletji izobraževali maturanti.

Najbolj pa je Lebanu ležalo pedagoško delo. Predaval je rad in s posebno zavzetostjo. Od prihoda v Ljubljano vse do zadnjega delovnega dneva je predaval na Pedagoški akademiji; zadnjih dvanajst let, ko je učil na Filozofski fakulteti, pa pomeni dvanajst solidnih, strokovno in pedagoško uspelih kurzov njegovega predmeta.

Pokojnik je bil dolga leta odbornik Geografskega društva Slovenije, aktivno se je udeleževal zveznih geografskih kongresov in republiških simpozijev ter zborovanj. Več let je bil tajnik Zveze geografskih društev Jugoslavije.

Ko smo se poslavljali od sodelavca, učitelja, prijatelja in človeka, nam je bilo težko, zdaj tudi čutimo, kako nam je bil potreben, in hvaležni smo mu za delo, ki ga je opravil.

Marjan Žagar

Deseti kongres geografov Jugoslavije

(15.—20. septembra 1976)

Po enaindvajsetih letih, ki so pretekla od četrtega kongresa geografov Jugoslavije v Beogradu, je bil v našem glavnem mestu deseti jubilejni kongres jugoslovanskih geografov. Organizacija kongresa je pripadla Srbskemu geografskemu društvu, ki je to zahtevno in odgovorno nalogo dokaj uspešno opravilo. Za kongres je bilo značilno veliko število udeležencev, nad 370, kar je pomenilo najvišjo udeležbo na vseh dosedanjih kongresih. Kongresa se je udeležilo tudi 13 gostov iz inozemstva, iz dežel, s katerimi jugoslovanski geografi tesno sodelujejo.

Tu je omeniti še dejstvo, ki ni razveseljivo, udeležba iz Slovenije je bila (razen iz Kosova) najskromnejša. Večina slovenskih udeležencev je bila iz raziskovalnih inštitucij, medtem ko je bilo število profesorjev iz srednjih šol več kot skromno.

Organizacijski del kongresa je bil zaradi jubileja slovesnejši in je obsegal otvoritev in pozdrave, ki jih je izrekel predsednik Srbskega geografskega društva M. Vasović. Sledilo je poročilo o delu Zveze geografskih društev Jugoslavije med IX. in X. kongresom, ki ga je podal predsednik T. Rakičević.

Za tem se je začel delovni del kongresa. V njem je osem referentov (iz vsake republike in obeh pokrajin) predstavilo prvo plenarno temo: povižni razvoj geografske teorije in prakse v SFRJ. Na plenarnih sestankih sta bili v vrsti referatov obdelani še temi: geografski vidik gospodarskega in družbenega razvoja SFRJ po vojni in sodobni problemi in poti razvoja pouka geografije v naših šolah.

Vsi ostali prijavljeni referati so bili uvrščeni v sekcije. Skupno število referatov na plenarnih sejah in v sekcijah je preseгло število 70. Navajanje vseh referatov in njihovih prispevkov bi tu zahtevalo preveč prostora. Glede na to, da je dokaj hitro izšel »Zbornik X. jubilejnega kongresa geografov Jugoslavije« pa to tudi ni potrebno.

Delo po sekcijah je bilo razdeljeno na štiri skupine. Ta razdelitev je predstavljala precejšnjo novost, saj ni bilo dosedanjih sekcij kot npr. za fizično geografijo, geografijo naselij, geografijo prebivalstva itd. Vsaka od štirih sekcij je zajemala obravnavo enega od vprašanj, pri reševanju katerih bi geografi v okviru svojih možnosti lahko sodelovali. V te sekcije je bilo vključeno obravnavanje: 1. teoretično-metodoloških vprašanj, 2. problemov gospodarskega in družbenega razvoja republik in pokrajin, 3. sodobnih geografskih problemov razvoja SFRJ in 4. okolja in geografije. Sekcije so bile zasnovane tako, da bi temo najprej obravnaval glavni referat, nato pa naj bi ga dopolnili koreferati. Pokazalo pa se je, da ta zamisel ni bila v celoti izpeljana, saj je vrsta referatov